

Teaching Guide				
Identifying Data				2023/24
Subject (*)	Pharmacology	Code	750G01011	
Study programme	Grao en Enfermaría			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Graduate	1st four-month period	Second	Basic training	6
Language	SpanishGalician			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Ciencias da SaúdePsicoloxía			
Coordinador	Dios Romero, Serafin De	E-mail	s.dedios@udc.es	
Lecturers	Dios Romero, Serafin De	E-mail	s.dedios@udc.es	
Web	campusvirtual.udc.gal/			
General description	O obxectivo desta asignatura é que o/a alumno/a adquira os coñecementos necesarios para integrar eficientemente, nos cuidados de enfermaría, a aplicación dos tratamentos farmacolóxicos como función derivada do seu exercicio profesional. Preténdese que o/a alumno/a adquira uns coñecementos básicos de farmacoloxía clínica, da función dos medicamentos na sociedade e en relación coa súa actividade como profesional de enfermaría e dos efectos dos medicamentos nos pacientes que serán obxecto da súa actividade profesional.			

Study programme competences / results	
Code	Study programme competences / results
A4	Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos cuidados de enfermaría.
A5	Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
A6	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B5	Traballar de forma colaborativa nun equipo interdisciplinar.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B8	Capacidade de análise e sínteses.
B9	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.
B12	Capacidade para organizar e planificar.
B13	Toma de decisións.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B20	Sensibilidade cara a temas medioambientais.
B21	Implicación na calidade e busca/procura da excelencia.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

C9	CB1 Que os estudantes demostraran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parta da base da educación secundaria xeral, e sólese atopar a un nivel que, si ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda dun campo de estudo.
C10	CB2 Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que solen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences / results		
Descibir os aspectos básicos sobre a regulación e rexistro dos medicamentos en España	A4 A5 A6	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B12 B13 B16 B20 B21	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10
Explicar os principios de farmacocinética e farmacodinamia dos medicamentos e a súa aplicación no proceso de utilización, especialmente no relativo a eficacia e seguridade	A4 A5 A6	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B12 B13 B16 B20 B21	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10
Identificar os principais grupos terapéuticos dos medicamentos e a súa aplicación para a prevención, tratamento e curación das enfermidades	A4 A5 A6	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B12 B13 B16 B20 B21	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10

Explicar os usos clínicos, accións e efectos adversos máis frecuentes, así como a forma correcta de administración dos medicamentos	A4	B1	C1
	A5	B2	C3
	A6	B3	C4
		B4	C5
		B5	C6
		B6	C7
		B8	C8
		B9	C9
		B12	C10
		B13	
		B16	
		B20	
		B21	

Contents	
Topic	Sub-topic
PRINCIPIOS XERAIS DA FARMACOLOXÍA CLÍNICA E DA UTILIZACIÓN DE MEDICAMENTOS	<p>1.- Farmacoloxía: Conceptos básicos. As actividades e/ou divisións da farmacoloxía. A farmacoloxía orientada ao paciente e á comunidade. A responsabilidade actual de enfermaría no uso de medicamentos.</p> <p>2.- Selección de medicamentos. Guías de medicamentos. Ficha técnica. Medicamento xenérico. O uso racional do medicamento. Adherencia ao tratamento. Información de medicamentos. Condicións de conservación dos medicamentos.</p> <p>3.- Conceptos importantes en farmacocinética. Farmacocinética clínica. A farmacodinamia: mecanismos de acción. A administración de medicamentos: vías de administración e formas farmacéuticas.</p> <p>4.- Situacións que modifican a resposta aos fármacos. Situacións fisiolóxicas e patolóxicas. Administración e uso de medicamentos en insuficiencia renal, anciáns, pediatría, embarazo e lactación.</p> <p>5.- O ensaio clínico controlado. Estudos de utilización de medicamentos. Farmacoeconomía.</p> <p>6.- Os efectos indesexables dos medicamentos: concepto, clasificación, prevención e repercusións. Farmacovixilancia. Erros de medicación.</p> <p>7.- Interaccións medicamentosas.</p>

GRUPOS TERAPÉUTICOS DE MEDICAMENTOS	<p>1.- Antiinfecciosos: Antibióticos, antifúngicos, antivirais. Antisépticos. Desinfectantes. Política de antibióticos.</p> <p>2.- Fármacos que actúan sobre o sistema nervioso autónomo.</p> <p>3.- Dor. Analxésicos e antiinflamatorios. Analxésicos opiáceos. Tratamento da dor.</p> <p>4.- Psicofármacos: hipnóticos-sedantes, antidepressivos, antipsicóticos. Fármacos para procesos neurolóxicos: antiparkinsonianos, anticonvulsivantes</p> <p>5.- Fármacos activos sobre problemas cardiovasculares: Hipertensión, hiperlipidemias, insuficiencia cardíaca, cardiopatía isquémica.</p> <p>6.- Anticoagulantes e antiagregantes plaquetarios. Medicamentos que actúan sobre o sistema endócrino: antidiabéticos.</p> <p>7.- Medicamentos que actúan sobre o aparato dixestivo: antiácidos, antiulcerosos, laxantes. Medicamentos que actúan sobre o aparato respiratorio: mucolíticos, antitusígenos, broncodilatadores.</p>
-------------------------------------	--

Planning				
Methodologies / tests	Competencies / Results	Teaching hours (in-person & virtual)	Student?s personal work hours	Total hours
Introductory activities	A4 A5 A6	1	0	1
Guest lecture / keynote speech	A4 A5 A6 B3 B6 B8 B13 B16 B20 B21	20	50	70
Workshop	A4 A5 A6 B1 B2 B4 B5 B9 B12 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10	19	42	61
Multiple-choice questions	A4 A5 A6 B1 B2 B3	2	12	14
Personalized attention		4	0	4

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Introductory activities	O curso comezará cunha sesión expositiva presencial dunha hora de duración na que se presentará a asignatura e expoñerase con detalle o traballo a realizar durante o cuatrimestre, así como os criterios de avaliación.
Guest lecture / keynote speech	Exposición oral presencial e con medios audiovisuais dos temas que compoñen o programa da asignatura. Todo o contido das sesións expositivas estará dispoñible en temas en formato pdf no apartado correspondente da plataforma Moodle.
Workshop	Ao finalizar cada un dos bloques temáticos da materia realizaranse seminarios presenciais nos que se profundará, debaterá e traballará nos diferentes temas expostos nas sesións maxistral. Os estudantes realizarán diferentes actividades indicadas polo profesor: procuras de información, traballos en grupo, preguntas, casos clínicos, exposicións orais ou escritas, etc. Todas estas tarefas entregaranse a través da plataforma Moodle no seu apartado correspondente.
Multiple-choice questions	50 preguntas con 5 respostas das cales só unha é correcta. Non se aplica factor de corrección por respostas non acertadas. Realizarase de forma presencial segundo o calendario oficial de exames da facultade.

Personalized attention	
Methodologies	Description

Workshop	Resposta a consultas suscitadas polo alumno. Posibilidade de ampliación de coñecementos O alumnado poderá poñerse en contacto co profesor mediante correo electrónico, ou través das canles de comunicación que ofrece a plataforma Moodle: foros, mensaxes.
----------	---

Assessment			
Methodologies	Competencies / Results	Description	Qualification
Workshop	A4 A5 A6 B1 B2 B4 B5 B9 B12 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10	Puntúase a entrega das tarefas do/da alumno/a a través de Moodle e o resultado das probas realizadas.	20
Multiple-choice questions	A4 A5 A6 B1 B2 B3	O/A alumno/a deberá realizar unha proba de 50 preguntas tipo test con resposta múltiple, unha correcta de entre 5 posibles. Non puntúa negativo. Para superar esta proba, e por tanto a asignatura, haberá que obter como mínimo un 5.	80

Assessment comments
<p>Os seminarios u obradoiros serán presenciais. A proba de resposta múltiple realizarase de forma presencial segundo o calendario oficial de exames da facultade. O sistema de cualificacións expresarase mediante cualificación numérica de acordo co establecido no art.º 5 do Real Decreto 1125/2003 do 5 de setembro (BOE 18 de setembro), polo que se establece o sistema europeo de créditos e o sistema de cualificacións nas titulacións universitarias de carácter oficial e validez en todo o territorio nacional. Sistema de cualificacións: 0-4.9=Suspense; 5-6.9=Aprobado; 7-8.9=Notable; 9-10=Sobresaliente; 9-10 Matrícula de honra (graciable) Non presentado: Considerarase "non presentado" aquel/aquela alumno/a que non asista ao exame final (proba de resposta múltiple). Os/As alumnos/as con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia deben mandar un correo electrónico ao profesor indicando a súa situación ao principio do curso. Neste caso, a avaliación dos obradoiros o seminarios realizarase pola entrega das tarefas propostas a través de Moodle. A avaliación da proba de resposta múltiple realizarase seguindo as indicacións desta guía. A avaliación de segunda oportunidade seguirá os mesmos criterios de cualificación que para os de primeira oportunidade. Durante o segundo cuadrimestre este alumnado poderá en poñerse en contacto co profesor (correo electrónico, foros e mensaxes de Moodle) para recibir atención personalizada: resolver dúbidas, ampliación de coñecementos, proposta de novas tarefas para reforzar contidos, etc. Alumnos/as con segunda matrícula e posteriores: manteráselles a cualificación dos seminarios u obradoiros de cursos anteriores. Se o desexan pode realizar para a súa cualificación as tarefas propostas para este curso académico. Para a proba de resposta múltiple, seguiranse os criterios de avaliación propostos nesta guía. Oportunidade adiantada: Os criterios rexeranse polos establecidos nas "Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e máster universitario da UDC". Plaxio na realización das probas ou actividades de avaliación: A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspense na convocatoria en que se cometa: o/a estudante será cualificado con ?suspense? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario". Matrícula de honra: as condicións para a obtención dunha matrícula de honra son: obter máis dun 9.0 na cualificación da asignatura. Outorgarase ao alumnado que obteña as mellores notas na asignatura (1 matrícula de honra por cada 20 alumnos matriculados). En caso de empate, terase en conta para outorgar a matrícula de honra a nota da proba de resposta múltiple. Se persiste o empate, terase en conta para outorgar a matrícula de honra a nota dos seminarios. Se continuase o empate, propoñerase unha nova proba de resposta múltiple que se realizará a través do campus virtual.</p>

Sources of information

Basic	MEDIMECUM 2023. Guía de Terapia Farmacolóxica. 27ª edición. Editorial Springer Healthcare. 2022. Catálogo de Medicamentos 2023. Editorial Consejo General de Colegios Oficiales de Farmacéuticos. 2023. Goodman y Gilman. Las Bases Farmacolóxicas de la Terapéutica. 14ª edición. Editorial McGraw-Hill. 2023. Velázquez (P. Lorenzo, A. Moreno, J. C. Leza, I. Lizasoain, M. A. Moro, A. Portolés). Farmacología Básica y Clínica. 19ª edición. Editorial Médica Panamericana. 2017. R. Rodríguez Carranza. Guía de Farmacología y Terapéutica. 3ª edición. Editorial Elsevier. 2014. Jesús Flórez, Juan Antonio Armijo, África Mediavilla. 6ª edición. Farmacología Humana. Editorial Elsevier Masson. 2013. S. Castells Molina, M. Hernández Pérez. Farmacología en Enfermería. 3ª edición. Editorial Elsevier. 2012. J.M. Mosquera, P. Galdós. Farmacología Clínica para Enfermería. 4ª edición. Editorial McGraw-Hill/Interamericana. 2005. E. Pacheco del Cerro. Farmacología y Práctica de Enfermería. 1ª edición. Editorial Masson. 2003. J. R. Laporte, G. Tognoni. Principios de Epidemiología del Medicamento. 2ª edición. Editorial Masson-Salvat. 1993.
Complementary	

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that continue the syllabus

Pharmacotherapy/750G01024

Other comments

Esta materia ten en conta as recomendacións de SOSTENIBILIDADE DO MEDIO AMBIENTE, PERSOA E IGUALDADE DE XERO: A entrega dos traballos que se realicen será a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos. De se realizar en papel: non se empregarán plásticos, realizaranse impresións a dobre cara, empregarase papel reciclado, evitarase a impresión de borradores. Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural. Teranse en conta os principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais. Nesta materia terase en conta a perspectiva de xénero velando pola non utilización dunha linguaxe sexista nos documentos desenvolvidos na materia e nas actividades clínicas realizadas co alumnado. Prestará especial atención en detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas. Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso idóneo, igualitario e proveitoso á vida universitaria. Aplicarase a normativa de UDC ante situacións de plaxio nos documentos entregados.

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.